

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Pred volitvami v senat

V zadnji številki »Kmetkega listca« smo se precej obširno pečali z načinom postavljanja kandidatnih list in smo pri tej priložnosti odkrito, a tudi brezobzirno povedali svoje mnenje o »disciplinici«, ki mora vladati v vsakem organizmu, zlasti pa še v tako občutljivem kakor so politične stranke, če hoče ostati organizem cel in zdrav in za življenje sposoben.

Takrat smo rekli, da mora vladati disciplina zgoraj in spodaj, torej v celoti, če nočemo sami po svoji krivdi zabresti v prepad. A vse, kar smo povedali, je bilo povedano pošteno in z dobrim namenom skupni stvari koristiti — hinavščina ali hudobna škodoželjnost nam je bila in nam je še nekaj tujega. Povedali smo svoje mnenje načelno, ne da bi se bili dotikali oseb: Osebe prihajajo in odhajajo, stvar pa ostane!

Danes pa je položaj čisto drugačen kakor je bil pred dobrim tednom. Danes ne gre več samo za eno kandidatno listo, ampak za dve! Čisto nepričakovano se je namreč oglasil tudi bivši narodni poslanec g. Žebot s svojo »nevtralno« listo. To listo, dasiravno je bila spočetka od okrožnega sodišča zavržena, je višje sodišče potrdilo, a s tem potrdilom je ustvarjen čisto nov položaj.

Dokler je bila vložena samo ena lista, se volilec kljub kakšni trenutni nevednosti ni bilo težko odločiti — lista je bila pač samo ena! Danes pa stojimo pred dvema listama in sedaj stopa pred volilce vprašanje: Za katero se naj odločim?

Nosilec liste g. Žebot v slovenski javnosti ni neznan; znana so tudi imena njegovih tovarišev. Sami se imenujejo »nevtralci«. Dobro — če se

sami tako imenujejo, je nam prav, čeravno vemo, da s tem, če razbijemo mizo, še ni uničen les, iz katerega je miza narejena. Vprašati pa se moramo: Kaj pa se storili ali dosegli gg. Žebot in njegovi tovariši za našo državo ali za Slovenijo? To je važno vprašanje, a nič manj važen ni odgovor na to vprašanje!

Nosilec druge liste — naše liste — pa je sedanji minister in bivši ban dr. Drago Marušič. Kaj pa je ta storil za svojo banovino? Mi tega ne bomo naštevali, ker ne maramo slišati neprijetnega očitka »lizunstva«, rečemo pa lahko, da ga ni župana in tudi ne banovinskega svetovalca v naši ožji domovini, ki tega ne bi vedel!

Navada pa je v praktičnem življenju, da ne cenijo pametni ljudje mož po njihovih besedah ali obljubah in tudi ne po zabavljanju, ampak jih sodijo po njihovih dejanjih in zaslugah! Uramo, da sodi za gospode, ki dr. Marušiča prav dobro poznajo, ne bo težka in da se bodo že iz tega ozira odločili za njega!

A vrnimo se k poglavju o disciplini. V zasebnem življenju, tudi na kmetih, se čisto dočaja, da se mož in žena spreta; taki spori pa navadno niso prehudi. Če pa se pojavi »nekdo tretji«, ki grozi obema, možu in ženi, takrat je in mora biti vsaj začasno vsakega spora konec in mož in žena složno porineta nadležnoča čez prag! Ko pa je zrak zopet čist, se lahko mirno pripravata naprej...

V takem položaju bodo tudi volilci prihodnji teden. Če bodo dobro premislili, kar smo povedali, jim odločitev ne bo težka — volilci bodo disciplinirani in bodo nastopili tako kakor jim vlevata čast in ponos in javna korist.

Ob dvanajsti uri

Od davnih dni, odkar se kmet bori za svoje pravice, je bila kmetka demokracija želja in zahteva vseh pravih kmetških voditeljev. V kolikor se je naš kmet približal temu dejstvu in koliko je dosegel tekom svojih borb, vemo vsi; vemo pa tudi, da brez skupnosti ni bilo nikdar nobenega uspeha in ga tudi v bodoče ne bo, če si ne bodo vsi kmetje sami začrtali svoje poti in skupno s kmetijskimi strokovnjaki brez strankarskih primesi ustvarili močan jezik s stanovsko organizacijo — agrarno stranko — proti vsem sovražnikom in raznim »odrešenikom«.

Vsak član človeške družbe pomeni nekaj, ima svoje pravice in vsak po svojih močeh in zmožnostih doprinaša svoj delež k skupni zgradbi; da pa zamore uveljaviti svoje mišljenje in izkušnje v praktičnem življenju, je zanj potrebna resnična kmetka organizacija, ki ne sme poznati stranpotov in mora voditi svoje člane brezkompromisno do pravega cilja: do izvedbe kmetkega programa in rešitve vseh kulturnih, gospodarskih in socialnih vprašanj.

Če danes kmet ne najde pravega zadovoljstva in ga teži gospodarska kriza, ne sme pripisati vsega zla drugim činiteljem, temveč mora iskati negativne strani tudi pri sebi; kajti dokler vlada razcepljenost v kmetkem društvu in zadrugi, se bije boj le za »liberalizem« in »klerikalizem« in kmet ne najde vsled strankarske delitve izhoda iz zamotanega položaja, in tu ne more biti skupnega nastopa in toliko potrebnega uspeha! Tudi pri vseh gospodarskih in socialnih vprašanjih naše vasi v bodočnosti ne more biti napredka, če kmet ne pride do politične in gospodarske moči in do svojih resničnih vodnikov; le tedaj, ko bo kmetki pokret brez izjeme že v kali zadušil vsakega škodljivca, ki hoče z zvitostjo in zlobnostjo v kmetških vrstah v kalnem ribariti, bo dana šele podlaga za nadaljnje uspešno delovanje v prid kmetkega rodu in kmetkega dela!

V kmetkem pokretu mora biti misel — vodnica vera v našo bodočnost; kmetki pokret pa mora biti tudi odločen, stvaren, smel in

neustrašen. Osnovna težnja kmetkega gibanja je čuvanje našega narodnega zaklada in narodne energije, kajti vas je temelj celokupnega naroda. V vasi vidimo našo svetinjo, ki vodi mirno, ponosno in samozavestno naše Slovenstvo preko vseh težav do končnega cilja: preporda slovenske kmetije v smislu svobodoljubja in borbenosti za osnovne pravice naše grude.

Kaj hočemo na tem mestu še več povedati kakor to, da je blizu dvanajsta ura in da mora tudi kmet videti svoje napake in kreniti na novo pot, če hoče sebi in svojim potomcem dobro; saj vendar ne gre, da bodo brezvestni »sesavci« še nadalje uganjali svojo umazano igro in z raznimi obljubami »zastopali« kmetke interese... Temu je treba za vselej napraviti konec.

J.

Ali kupčija — ali sleparija?

Od poštene kupčije do nesolidne sleparije ni velik korak.

Mi smo že večkrat opozarjali kmete, ki imajo še kakšno hranilniško knjižico, naj ne nasledajo špekulantom, ki bi jim knjižice radi izvabili za nizke cene. Povedali smo že ponovno, da bodo v teku časa vse vloge, tudi stare, popolnoma izplačane! Zato pa ni nikakega pravega razloga prodajati knjižice za polovično ceno ali pa še nižje! To ni več kupčija, ampak sleparija!

Če je pa kdo res v taki stiski, da si ne more pomagati drugače kakor s prodajo hranilne knjižice, naj je ne proda v brezcenje, ampak za pravično ceno. Če je knjižica nekaj vredna za špekulanta, je brez dvoma še več vredna za njenega lastnika. Kmetje, imejte vedno pred očmi dejstvo, da »ničvrednega blaga« špekulanti ne kupujejo!

Bodite torej previdni in — pametni! Povejte pa to tudi drugim, ki ne berejo časopisov, ker res ni treba, da bi bil vedno le kmet tisti, na čegar račun se razni navihanci — smejejo in dobro žive, kmet naj pa gleda skozi prste!

Prevrata v Bolgariji

Pretekli teden je vlada Kimona Georgijeva, ki je prišla na krmilo lani 19. maja, nenadoma odstopila, nakar je kralj Boris poveril sestavo vlade generalu Zlatevu. General Zlatev je novo vlado že sestavil.

Izpremema je prišla v vnanji svet popolnoma nepričakovano. Prejšnja vlada je izvrševala svoje načrte popolnoma mirno, vsaj navidezno, in zato je bil vsled nenadne izpremembe svet močno presenečen.

Polagoma pa le prodirajo na dan neke okoliščine, ki nam to nenadnost nekoliko osvetljujejo.

Nova vlada ne obeta posebnih izprememb; sedanja notranja politika se bo nadaljevala, nadaljevala pa se bo tudi tista zunanja politika, ki gre za zблиžanje z Jugoslavijo.

Ali so terjatve, ki potekajo iz dedovanja, še pod zaščito ali ne?

Da je kmet-dolžnik tudi proti terjatvam, ki potekajo iz dedovanja, zaščiten, ako so te terjatve nastale seveda pred 20. aprilom 1932, o tem do lanskega avgusta ni bilo dvoma.

Uredba o zaščiti kmetov z dne 3. avgusta 1934 je pa to zaščito ob določenih pogojih ukinila.

Ne bi bilo o tem pisati, če ne bi nekatera sodišča dotične precej jasne določbe gornje uredbe napačno tolmačila, in sicer v tem smislu napačno tolmačila, da proti terjatvam, ki potekajo iz dedovanja, tudi če so nastale pred 20. aprilom 1932, sploh ne dovoljujejo več zaščite. To je napačno in s takim napačnim tolmačenjem, kateremu se pridružujejo tudi okrožna sodišča, grozi nekaterim prizadetim dolžnikom nepopravljiva škoda. Dolžnik namreč nima več pravice do kake nadaljnje pritožbe, če sta sresko in okrožno sodišče to vprašanje v gornjem smislu, čeravno napačno, soglasno rešila.

Iz 2. odstavka 6. člena uredbe o zaščiti kmetov z dne 3. avgusta 1934 ne izhaja, da dolžnik-kmet glede terjatve, ki poteka iz dedovanja, sploh ne uživa več zaščite.

Iz vzete iz zaščite so po tej uredbi le dedinske terjatve, ki potekajo iz zapuščin, ki so obstojale v celoti v denarju. Take zapuščine so pa pri kmetih več kot redke.

Ako je pa obstojala zapuščina iz imovine druge vrste kakor denar in kolikor je obstojala zapuščina iz druge take imovine, uživa pa kmet-dolžnik še vedno zaščito po uredbi o zaščiti kmetov pod pogojem, da je nastala terjatev pred 20. aprilom 1932, to je, da je zapustnik pred 20. aprilom 1932 umrl, in da predloži pravilno potrjeno občinske oblasti. Kmet-dolžnik uživa zaščito vse dotlej, dokler upnik (dedič) ne pristane, da se mu izplačaja njegov del nekdanje zapuščine v naravi, to je one zapuščine, ki je obstojala iz imovine druge vrste kakor denar, po vrednosti tega dela nekdanje zapuščine danes ob času izplačila, ki ga upnik terja, to se pravi v onem zmanjšanem znesku denarja, ki izhaja iz vrednosti take zapuščine ob smrti zapustnika proti današnji vrednosti, oboje vrednosti merjene in primerjane v denarju.

Pravilnost takega tolmačenja podpira določba člena 12. iste uredbe z dne 3. avgusta 1934, ki določa slično, da morejo agrarni subjekti, ki so kupili (pod pogoji tega člena) zemljo in se dogovorili na obročna plačila kupnine, plačevati prodajalcu dosepele obroke kupnine s tisto količino pšenice, ki so jo mogli kupiti z dogovorjenim obrokom kupnine na dan podpisa kupne pogodbe po tečaju na najbližji domači blagovni borzi.

Smiselnost takega tolmačenja pa izhaja tudi iz nastopnega razloga: Dedinska terjatev ne izhaja iz upnikovega neposrednega posojila dolžniku, upnik ne terja od dolžnika le vrnitev svojega lastnega, s svojim lastnim trudom pridobljenega, dolžniku iz svoje imovine danega denarja. Dedinska terjatev, da si je denarna, izhaja iz upniku in dolžniku ob smrti zapustnika nekako skupne, ker v gotovem smislu obema zapuščene gomile (mase), ne obstoječe iz denarja, vsaj v celoti ne. Iz te nederarne gomile namreč črpata na podlagi skupnega in istočasnega dedovanja oba, dolžnik in upnik, pravni temelj in gmotno podlago baš svojega medsebojnega razmerja, namreč dolžnik obveznost dolga in kritje za njega denarno plačilo, upnik pa pravico in znesek denarne terjatve. Upnikova denarna dedinska terjatev ali izhaja in je preračunana iz kakega deleža (nederarne) zapuščine, n. pr. polovice, tretjine itd. ali določenega dela (nederarne) zapuščine, n. pr. hiše, njive, vola itd. ali pa je vsaj spoznana in naj najde kritje iz nederarne zapuščine (ali nje dela). Zatorej se nanaša določba uredbe ne samo na dedščini, odn. dedne deleže in dolžne (nujne) dele temveč tudi na volila.

Ako upnik neče dovoliti dolžniku odplačevanje nezmanjšane svoje denarne dedinske terjatve v obrokih po določbah uredbe o zaščiti kmetov, marveč terja takojšnje plačilo v denarju, tedaj naj po namenu uredbe zadene morebitno razvrednotenje nekdanje nederarne zapuščine oba, dolžnika in upnika enako in se mora upnik zadovoljiti v tem primeru s primerno manjšo vsoto denarja. Upnik mora pa tudi to dolžniku, ko terja plačilo, izrecno izjaviti.

Pomanjkljiva ali vsaj nejasna je pa uredba z dne 3. avgusta 1934 glede terjatev na odpraviščinah za svoječasnno dedščino po izročevalcu v kmetških izročilnih pogodbah ali po dotodajalcu v ženitnih pogodbah. Te terjatve ustrezajo vsebinsko in po namenu dedinskim terjatvam, ker jih ustanavlja izročevalec ali dotodajalec nalik zapustniku, prehitvajoč le že med živimi in nadomestujoč naravno dedovanje. Zeleti bi bilo, da se sicer glede dedinskih terjatev smiselna uredba z dne 3. avgusta 1934 spopolni v tem pogledu.

Zeleti bi pa tudi bilo, da ministrstvo s pravilnikom ali sicer na kak drug avtoritativen način pojasni pravilno tolmačenje čl. 6. uredbe o zaščiti kmetov z dne 3. avgusta 1934 glede terjatev, ki potekajo iz dedovanja, da ne bi sodišča morebiti nepravilno tolmačila uredbo v tem pogledu in da se ne napravi prizadetim dolžnikom škoda.

Notar Beno.

Obrestne mere za vloge po vidu na vložne knjižice, tekoče račune in zapise pri denarnih zavodih in bankah ne smejo biti večje kot 4%. Za vloge, vezane najmanj 3 mesece (vloge na knjižice, tekoče račune, zapise) ne sme biti večja kot 5%.

Nova določila stopijo v veljavo dne 1. februarja.

S tem je namesto vezave na obrestno mero Narodne banke določena obrestna mera na 10 odst. za dolgove, za vloge pa na 4, oz. 5%. S tem se je razlika za zaslužek bank izpremenila. Prej je znašala razlika 5-5%, sedaj pa znaša pri nevezanih vlogah 6%, pri vezanih vlogah samo 5%. Torej izboljšanje in poslabšanje. Da se je pri nevezanih vlogah razlika povečala, je pripisovati tendenci, da hoče s tem trgovinski minister pomagati bankam, da držijo večje likvidnostne rezerve z ozirom na značaj svojih vlog. Na drugi strani pa je treba za vezane vloge držati manjše rezerve za izplačila in so radi tega tudi tozadevni stroški manjši. Vsekakor pa se nam v naših krajih, kjer je bila obrestna mera, posebno pri naših zadrugah manjša, zdi ta razlika previsoka.

Seveda nova ureditev obrestne mere (primerjaj naš članek »Uredite obrestno mero« dne 24. t. m.) ne pomeni oživiljenja kreditnih odnosov v naši državi. Gotovo je, da ne gre vezati obrestne mere samo pravno na obrestno mero Narodne banke, nič dosti na boljšem pa tudi nismo, če se obrestna mera enostavno fiksira. Saj je bila prej tudi fiksirana na gotovo stopnjo nad, oziroma pod diskontom Narodne banke. Obrestno mero je treba urediti organično. Na eni strani so potrebne olajšave za dolžnike, ki se dajo izvesti najlažje pri obrestih, na drugi strani pa nismo prišli niti za korak naprej glede novih posojil. Danes je popolnoma izostala ponudba posojil in bila bi glavna naloga naše gospodarske politike, da zopet obnovi kreditno gospodarstvo, kar se pa ne bo dalo doseči samo z enostavnim maksimiranjem obresti, ker vidimo tudi na drugih poljih gospodarskega življenja, da se ne da enostavno določiti minimalnih in maksimalnih cen, če niso obenem tudi gospodarski pogoji taki, da ne nasprotujejo taki ureditvi in si išče potem podjetnik kanalov, kako obiti določila o maksimiranju in minimaliziranju.

Tako je prav!

Preteklo nedeljo so zborovali v Celju banovinski zdravniki, da se posvetujejo o svojih gospodarskih težavah, brez katerih tudi ti gospodje niso.

V razpravi, ki se je o tem razvila, se je oglasil za besedo tudi dr. Kane iz Ljubljane. Ta je rekel med drugim:

»Vsi banovinski zdravniki brez razlike političnega prepričanja so si najboljši prijatelji, kar bodo vedno tudi ostali, ker samo tako je mogoče kak uspeh!«

Kaj pa kmetje? Ali se bomo res na vse večne čase med seboj kregali in klali zaradi »politike«, od katere nimamo mi kmetje nič, od večnega prepira pa samo škodo?

Novi banovinski proračun

Poročali smo že, da se sestane banški svet Dravske banovine na svoje šesto zasedanje v ponedeljek 4. februarja ob 9. uri dopoldne. Razpravljal bo v prvi vrsti o proračunu Dravske banovine za leto 1935./36.

Novi banovinski proračun je v primeri s tekočim nekoliko zvišan, kar je posledica nekaterih izprememb v dohodkih. Dohodki so proračunjeni na 89.090.517 Din in toliko tudi izdatki, dočim je znašal tekoči proračun 85 milijonov 155.412 Din. To je proračun brez banovinskih podjetij. Proračun bednostnega fonda bo znašal v nastopajočem proračunskem letu 5.850.000 Din in ostane torej v glavnem na isti višini, kakor v tekočem proračunskem letu.

Nova ureditev obrestne mere

Kot znano je bila z uredbami od decembra 1933 urejena obrestna mera za nekmečke dolgove tako, da je znašala 5% manj kot diskontna obrestna mera Narodne banke. Tedaj je znašala obrestna mera Narodne banke 7-5%, tako je torej obrestna mera za dolgove maksimirana na 12,5%, za vloge pa na 6,5%. Z novelo uredbe o obrestni meri poleti 1934 je bila najvišja obrestna mera za dolžnike določena s 4-5% nad obrestno mero Narodne banke. Po najnovšem stanju, ko je bil diskont Narodne banke znižan na 5%, bi znašala maksimalna obrestna mera v naši državi 9,5% za dolgove in 4% za vloge, in sicer s 1. februarjem 1935. S temi odredbami je bila spravljen obrestna mera Narodne banke v najožjo zvezo z obrestno mero v državi sploh in se je zgodilo tisto, kar bi moralo biti že davno, seveda ne tako, kot se je to zgodilo s temi uredbami, da bi Narodna banka postala regulator obrestne mere v državi.

Kot se vidi iz komuniqueja o novi ureditvi obrestne mere v državi, so merodajni faktorji prišli do spoznanja (tega mnenja je bil tudi odbor za bankarstvo pri trgovinskem ministrstvu), da se »vezanje splošno dovoljenega maksima obrestne mere v državi z diskontno obrestno mero Narodne banke ukine, ker so za odrejanje obrestne mere dostikrat odločujoči drugi momentiči.

Zaradi tega je ministrski svet na svoji seji dne 26. t. m. na predlog ministra za trgovino in industrijo sklenil novelirati uredbo o maksimiranju obresti takole:

Uredba o izpremembi uredbe o maksimiranju obresti.

Čl. 1. Prvi odstavek pod a) čl. 1.: za denarne zavode in banke z največ 10% (prej 4-5% nad obrestno mero Narodne banke).

Čl. 2 pa se izpremeni v prvem odstavku in se glasi takole:

Občinska mitnina

V najnovšem času so zlasti v ljubljanski okolici pričeli znova razmotrivati vprašanje mestne občinske mitnine.

To vprašanje ni novo in so že dosti o njem razpravljali, ne da bi ga bili rešili v obojestransko zadovoljnost. To je znak in dokaz, da so ljudje, meščani in kmetje, še vedno nezadovoljni s sedanjim stanjem, ki ga je treba na vsak način odpraviti.

Resnica je, da imajo občine dandanes, zlasti še mestne, mnogo nalog, katerih izvršitev stane ogromno denarja. Denarja pa občine ne morejo dobiti drugače kakor z davki, pa naj se imenujejo ti davki kakorkoli: ali doklade ali užitnina ali mitnina itd. Zato pa tudi vprašanje mitnine v svojem jedru ni nič drugega kakor davčno vprašanje.

Z mitnino hočejo občinske uprave zadeti konzum (potrošnjo). Kdor kaj je ali pije, ta naj plača — to je vodilna misel. Da pa temu neprijetnemu davku odbijejo ost, je mitnina urejena tako, da plačajo ljudje, ki uživajo »luksuzno«
blago, precej več tega davka kakor pa siromašnejši sloji, ki si teh dobrot ne morejo privoščiti, ampak morajo biti zadovoljni s krompirjem in zeljem in s kruhom.

Kakor pa izgleda ta način odmere mitnine, socialno ni posebno pravičen, ampak kaže pri vsej svoji navidezni pravičnosti le neko olajšanje za premožne ljudi, za reveže pa pomeni težko breme. Kdor si lahko privošči kaliforniška jabolka po 40 Din kilo, ta prav lahko precej več plača kakor plača dandanes!

Po našem mnenju bi bilo najbolje, če bi občinske uprave povsod, kjer imajo mitnino, ta nesocialni davek odpravile in ga nadomestile s primernim povišanjem rednih občinskih doklad. Vemo pač, da zadeva vsako povišanje rednih občinskih doklad zlasti med premožnejšimi meščani (hišni posestniki, trgovci itd.) na hud odpor, toda drugače dandanes pač ne gre, kakor da mora nositi večjo težo davčnega bremena tisti, ki ima. Kdor ima v žepu samo 1 dinar, temu se odbitek 5 par že pozna; kdor pa ima v žepu tisočake, ta pa že prenese odtegljaj kakšnih 100 ali 200 dinarjev. Zato so tudi že vse moderne davčne zakonodaje — tudi občinske — priznale načelo »progresivnosti«, t. j. da plača tisti, ki ima dvakrat večje dohodke kakor njegov sosed, ne samo dvakrat, ampak štirikrat toliko davka kakor revnejši sosed.

Drugo načelo pa bi moralo biti, da se prizna revnejšim slojem nekaj »minimum«
dohodkov, ki naj bi bil vsakega davka prost, torej tudi mitnine. Če zasluži delavec, in teh je v mestih pretežna večina, na dan komaj po 20 dinarjev ali pa še manj — kaj naj pa ta plača? Kjer nič ni, tam še vojska ne vzame!

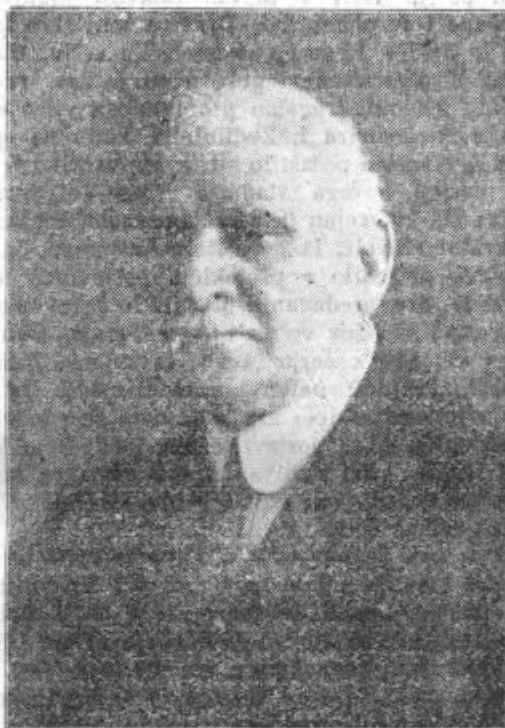
Po vsem, kar smo povedali doslej, vprašanje mitnine tudi za večino mestnega prebivalstva ni koristno in zaradi tega bi morale mestne občinske uprave same gledati na to, da mitnino pretvorijo v kakšen drug davek, ki bo zadel premožne ljudi, ki jih je n. pr. v Ljubljani tudi nekaj, ki bo pa tudi reveže razbremenil.

Druga velika hiba mitnine pa obstoji v današnjem načinu njenega pobiranja. Kmet, ki pripelje v mesto živila, ali pa trgovec, ki naroči to ali o to blago, mora že ob »vstopu«
blaga v mesto plačati predpisano pristojbino, ne da bi vedel, če bo svoje blago tudi prodal. Plačevati pa kakšno reč že naprej, na negotovo bodočnost, pa gotovo ni v redu. Dalje: čemu pa to prekledanje plačevanja od meščana na kmeta in zopet na meščana? Mitnina hoče vendar v prvi vrsti zaleteti meščane, ne kmetov! Sedaj se pa pobira ta prispevek od kmetov na račun meščanov, ki naj zopet kmetom plačajo višje cene, da dobi kmet mitnino nazaj — če jo dobi! To je nemisel! Na ta način se doseže samo to, da priprost meščan, ki računa samo s cenami, ki jih mora kmetom plačati za živež, smatra kmete za

silne oderuhe, ki nimajo nikdar dovolj, občinske uprave se pa smejejo, ker so znale vso jezo siromašnih meščanov spretno odvrniti od sebe in jo prevaliti na kmete...

Zato pa mislimo, da nam bodo dali vsi razumni ljudje prav, če pravimo, naj se občinske mitnine, ki v mestu bremene reveže, kmetom pa delajo samo sitnosti, odpravijo, občine pa naj krijejo svoje potrebe s pobiranjem primerno povišanih drugih dohodkov, da bodo plačevali tisti, ki res kaj imajo, po svoji plačilni sposobnosti, reveži pa naj ostanejo neprizadeti in takia dajatev, kakor je konsumni davek, popolnoma prosti.

Mihajlo Avramović sedemdesetletnik

Pionir in oče srbskega združnega pokreta Mihajlo Avramović, obhaja letos sedemdesetletnico rojstva in štiridesetletnico plodnosnega združnega udejstvovanja.

Ob njegovi častitljivi obletnici se ga je spomnila z ovenčanimi čestitkami, članki in razpravami domala vsa evropska, zlasti pa naša jugoslovanska združna literatura. V času svojega neumornega štiridesetletnega združnega udejstvovanja je ustanovil s svojim neumornim delom preko 2000 vsakovrstnih zadrug z nad 100.000 zadrugarji. Za nevenljive zasluge, ki si jih je stekel na gospodarskem in združnem polju, ga narod iz hvaležnosti nazivlje »očeta srbskega združništva«. K čestitkam, ki mu jih izreka vsa naša in tuja javnost ob sedemdesetletnici, se priključujemo tudi mi slovenski zadrugarji in mu želimo iz srca, da nam ga Bog ohrani še mnogo let!

Velik požar v Kočevju

V nedeljo je v Kočevju silen požar skoro popolnoma uničil tamošnjo tekstilno tvornico.

Ko je začelo okoli poldne biti plat zvona, so ljudje prestrašeni šli na ulico gledat, kaj je. Kmalu pa se je raznesla po vsem mestu vest, da gori »stara tekstilarnica«, iz katere se je valil gost dim, iz oken četrtega nadstropja so pa že švigali plameni. Na kraju nesreče se je takoj zbrala velika množica ljudi, domači gasilci pa, katerim so se pridružili še gasilci iz vseh okoliških občin, so takoj pričeli svoje reševalno delo. Kmalu so pa uvdeli, da ne bodo mogli več mnogo rešiti, ker je ogenj zajel že celo pod-

strešje. Ker je padala tudi opeka s strehe, so se gasilci morali nekoliko časa umakniti, skušali so pa rešiti oba stranska objekta. Ker je bila nevarnost velika, so brzojavili po pomoč tudi v Ljubljano, a še predno so ljubljanski gasilci odšli, so brzojavili, da pomoč ni več potrebna.

Škoda vsled požara je izredno velika. Uničena je predilnica, tkalnica in apretura. Zgorelo je več sto strojev vseh vrst. Težki goreči stroji so s silnim hruščem padali iz višjih nadstropij skozi pregorela tla v pritličje.

Močno poškodovana sta tudi oba stranska trakta, tako da cenijo vso škodo na 15 milijonov dinarjev. Zgorela je tudi cela zaloga sukna.

Rešili so pa iz že gorečega poslopja vse važnejše listine in poslovne knjige.

Kočevje

Ne spuščamo se v oceno raznih govoric, napadov in zavijanaj radi liste JNS za senatorske volitve. Smatramo pa za potrebno ugotoviti nekatera dejstva.

Kočevski Nemci niso bili nevarni takrat, ko so tvorili več let najmočnejšo oporo v občinskem svetu v Kočevju nacionalnemu in naprednemu županu in je gospodarstvo bilo vodeno tako, da je propadlo precej milijonov slovenskega denarja v nekaterih denarnih zavodih v Kočevju.

Kočevski Nemci niso bili nevarni takrat, ko so leta 1927. izvolili dekana g. Epicha za oblastnega poslanca na listi bivše Slovenske ljudske stranke. Ni bilo nacionalne nevarnosti, ko se je ravno po zaslugi g. Epicha izvedlo nemško bogoslužje v toliko in toliko cerkvah, tudi v Kočevju. Dekan Epich ni bil in ni nevaren vzlic okolnosti, da je on dejanski voditelj kočevskih Nemcev in v vseh njihovih glavnih organizacijah predsednik.

Dr. Arko je bil pozvan in potrjen na kandidatski listi kot namestnik g. Puclja. Je član JNS od njene ustanovitve, JNS je bila ustanovljena in ima nalogo, da enkrat za vselej pomete s starimi strankarskimi metodami in združi v svojem okrilju vse pozitivne sile v državi za dokončno ozdravljenje našega naroda v nacionalnem, gospodarskem pa tudi v moralnem oziru.

Grški odpor proti Italiji

Po svetovni vojni je Italija zasedla v Egejskem morju, ki se razprostira med Grčijo in Malo Azijo, začasno več otokov, ki jih pa kasneje ni Grkom vrnila, kakor so splošno pričakovali, ampak jih je obdržala za stalno in tam postavila svojega guvernerja.

Italijani so poslali na zasedeno otočje svoje vojaštvo in svoje brodogovje, postavili tam svojega guvernerja in ravnali z zasedenim ozemljem tako kakor z italijansko deželo ali kolonijo.

Način vladanja pa, ki se ga je posluževala italijanska vlada na tem otočju, prebivalstvo ni zadovoljil. Grki so čutili vedno hušje tujo nadvlado, dokler se niso začeli upirati z oboroženo silo.

Italija se je takoj odločila, da zatre upor za vsako ceno. Na uporne otoke so poslali močne vojaške in mornariške oddelke.

Z uporniki pa je začela simpatizirati vsa grška javnost. V glavnem mestu Grčije se protitalijanske demonstracije vrste druga za drugo in javnost zahteva vrnitev grških otokov Grčiji.

Položaj se vsled tega vedno bolj zaostreje in nihče ne more še vedeti, kako se bo spor rešil.

Jesenove sadike in ciprese

ima na prodaj

Josip Jelovšek, Vrhnika

Kmetiska mladina

Iz Zveze

Prosvetno-gospodarski tečaj ljubljanskega pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet se je vršil v dneh 21., 22. in 23. t. m. v sejni dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani pod vodstvom poslovodnega podpredsednika tov. Tomšiča. Prva dva dneva sta bila namenjena udeležencem splošnega tečaja, na katerem so predavali gg. dr. Petrič, ravnatelj Trček, dr. Goljar, dr. Maček, Marč, Kronovšek in Tomšič. Tretji dan pa je bil posvečen strokovnemu pouku za udeležence praktičnih gospodarskih krožkov, ki jih kot prvi v naših krajih uvaja letošnji ljubljanski pododbor. Predavali so gg.: inž. Jelačin o organizaciji krožkov, inž. Sadar o pridelovanju krompirja (za udeležence krožkov za pridelovanje krompirja) in inž. Wenko o kokošarstvu (za udeležence kokošjerejskih krožkov). Teoretični tečaj za udeležence prašičjerejskega krožka je bil z bogato pomanjkanja časa spoznavno določen na 31. t. m. Po končanih predavanjih so si udeleženci še ogledali tiskarno Blasnika nasl. ter tobačno tovarno.

Slov. Konjice

Prosvetno-organizatoričen tečaj v Slov. Konjicah

Tukajšnji Pododbor Zveze kmetijskih fantov in deklet je priredil po sklepu seje predsed. Pododborov v Ljubljani, 1. prosvetno-organizatoričen tečaj za fante v dneh 10., 11. in 12. januarja 1935. Tečaju je pristostovalo 27 tovarišev iz vseh društev našega Pododbora. Predavanja so bila: strokovno-gospodarska, socialno-kulturna, idejna in organizatorična.

Predavali so naslednji gg. predavatelji: Rado Jereb, banski svetnik, Ivan Kronovšek, Iv. Nemeč, sreski km. referent g. Veltin, šef davčne uprave, dr. Ig. Rosina, dr. Iv. Rudolf, prof. F. Baš, sreski veterinar F. Kulterer, sodni nadof. M. Vončina, ekonom Jos. Zdovec, za Zvezo slov. zadr. Andrej Šifrer in Srečo Vališer.

V medurah smo si ogledali vzorno urejeno klet Windischgrätz, in skladišča km. družbe in zemljiške knjige.

Konjiški Pododbor si prizadeva in vedno agilneje širi svojo kmetijsko zamiselnost in obnovo naše vasi. Ta zavest se je tudi pokazala ob zaključku tečaja, ko so se tovariši razšli v svoje vasi polni zavednosti in volje za delo in napredek našega kmetijskega naroda.

Vse prehitro so minili dnevi tega tečaja, ki smo jih skupaj preživeli s tovariši iz Oplotnice, Tepanj, Drože vasi, Loč, Studenic, Slov. Bistrice, Sv. Kunigunde in Konjic.

Tovariši, kličem Vam ponovno, z veseljem na delo za dvig naših vasi, naše mladine, neustrašeno uporabljajte znanje, ki ste si ga pridobili v tečaju, da bo za našim trudom zasijalo svetlejšo solnce bodočnosti.

Tem potom se Pododbor ponovno in iskreno zahvaljuje vsem gg. predavateljem za njihov trud in požrtvovalnost, isto tudi vsem onim, ki so pripomogli k dobremu uspehu tečaja. Tajnik.

Gaberje pri Brežicah. Društvo kmetijskih fantov in deklet je priredilo v nedeljo 20. t. m. v narodni šoli v Dobovi higiensko predavanje s filmom o temi: »Higiena na kmetih«. Predaval je g. dr. Korber, zdravnik Higienskega zavoda v Ljubljani. — Po pozdravu tov. tajnika je g.

zdravnik pojasnil pomen higiene na kmetih. Sledil je lep in poučen film, Udeležba članstva je bila zadovoljiva. Društvo bo še prosilo za higiensko predavanje o tuberkulozi, kar je za naš kraj zelo važno. — Da se izpopolnijo društveni funkcionarji za vodstvo društva, je odbor poslal v I. prosvetno-organizatorični tečaj krškega pododbora, ki se je vršil v Leskovcu, 4 odbornike. — V kratkem zapusti naše društvo marljiva tovarišica Jakolič Ivanka, ki se poroči v Zakot pri Brežicah. Zvesti tovarišici želimo v novem zakonskem življenju obilo sreče in blagostanja. Naš marljivi »ženski odsek« pod vodstvom agilne tovarišice Kokotove Erike prireja redne sestanke s predavanji o gospodinjstvu. — Dramatični odsek se pripravlja za nov nastop. Za knjižnico skrbi vse članstvo, da se čimbolj izpopolni. Tudi tamburaški odsek se pridno vadi za sodelovanje na nastopih. — Z marljivim delom vrši naša mlada organizacija svoje kulturno poslanstvo med našim narodom.

Sv. Jurij ob Ščavnici. V nedeljo 27. januarja se je vršil v prvem razredu tukajšnje osnovne šole občni zbor Društva kmetijskih fantov in deklet, ki se ga je udeležila večina članstva. V otvoritvenem govoru se je tov. predsednik spomnil tragično preminulega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, katerega spomin je članstvo počastilo s trikratnim »Slava« in na nastop novega vladarja Njeg. Vel. kralja Petra II., kateremu je v znak vdanosti zaklicalo trikratni »Živel«. Iz poročila posnemamo, da je društvo priredilo v preteklem poslovnem letu 3 izlete, dve predavanji, gledališko igro, tekmo koscev, Miklavžev večer, Silvestrovanje, združeno s kmetijsko večerjo in več sestankov. Zaznamovalo je tudi znaten porast članstva. Da bi svoje prosvetno delo med narodom še razširilo, je sklenilo, da si postavi lasten dom »Dom Matije Gubca«. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen po večini stari odbor s tov. Kreftom Vladimирjem na čelu.

Grm pri Novem mestu. Ravnateljstvo banovinske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu priredi dne 3. februarja 1935 ob 9. uri v veliki učilnici strokovno predavanje »Trsni izbor za Dolenjsko ter obnova vinogradov«. Ker je obnova vinogradov že v teku, je to predavanje za dolenjske vinogradnike posebno važno.

Št. Jurij pri Grosupljem. Po izrednem občnem zboru, ki smo ga imeli dne 23. decembra p. l., se je društveno delo razveseljivo poživilo. Ustanovili smo mešani pevski zbor, ki je sestavljen iz lepega števila fantov in deklet in ki je pridno na delu. V veliko oviro pri razmahu društvenega delovanja je to, da nimamo primerne dvorane, kjer bi lahko uprizarjali dramske igre in druge prireditve.

Tepanje. Javljamo, da se je tudi pri nas vzbudilo močno zanimanje za izobrazbo kmetijske mladine, zlasti so še naša dekleta pozdravila »ženski odsek«, kjer se jim nudi prilika, da si razširijo svoje obzorje v raznih panogah ženskega in gospodinjanskega poklica. Naša dekleta dobro vedo, da svet neprestano ustvarja, živijo v duhu časa — in baš to je ona sila, ki jih navezuje na delo. — Ker smo na Štefanovo igrali tridejanko »Namišljeni bolnik« in ker zdaj študiramo »Dve nevesti«, se nam ni mogoče v toliki meri že zdaj posvetiti drugemu društvenemu udejstvanju. — Dne 28. decembra p. l. nam je Zveza preskrbela enodnevnimi mlekarji in sirarski tečaj, ki ga je vodil banovinski mlekarji referent g. Franjo Pavlica ob največjem zanimanju naših članic. Tudi v bodoče hočemo poglobiti našo stanovsko in strokovno izobrazbo.

Prevorje pri Pilštanju. Tukajšnje Društvo kmetijskih fantov in deklet priredi na Svečnico dne 2. februarja igro »Razbojnik Guzaj«, na katero vabimo vse prijatelje, zlasti pa člane in članice bližnjih tovariških društev.

Prijave za V. fantovski prosvetno organizatorični tečaj. Ze v okrožnicah smo sporočili vsem tovariškimi društvom, naj prijavljajo v prosvetno-organizatorični tečaj predvsem takšne fante, ki imajo ali pa bodo še prevzeli društvene funkcije.

Danes opozarjamo ponovno, naj pošljejo v tečaj fante predvsem vsa mlada društva, katera še do sedaj niso imela prilike poslati nobenega. Dokler dolgo nimamo sposobnih funkcionarjev, tudi ne moremo imeti urejenega društvenega poslovanja in tudi ne odločnih zagovornikov naše kmetijske ideje. Kot že rečeno, bomo upoštevali pri sprejemanju fantov predvsem tista društva, ki še nimajo izvežbanih funkcionarjev.

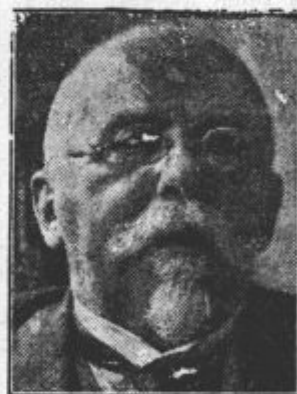
Bela Krajina. Zveza je oskrbela nekaterim belokranjskim Društvom kmetijskih fantov in deklet, da jim bo Drž. Higienski zavod v Ljubljani priredil higienske tečaje s filmi. Tako se bo vršil na Svečnico, dne 2. februarja popoldne higienski tečaj v Rožnem dolu, v nedeljo dne 3. februarja dopoldne v Talčjem vrhu in popoldne v Gradacu.

Celje. Redna odborova seja Pododbora zveze kmetijskih fantov in deklet se vrši na Svečnico, 2. februarja t. l. ob osmih v tajništvu, Prešernova 6. Dnevni red je običajen. Udeležba tovarišev odbornikov je obvezna!

Praktični gospodarski natečaji. Društva ljubljanskega pododbora so se odločila, da izvedejo letos praktične gospodarske natečaje, organizirane v krožkih, iz sledečih panog: 1. pridelovanje krompirja, 2. kokošarstvo in 3. prašičja reja. Določili so, da mora vsak krožek tvoriti najmanj 6 članov (članic), ki se obvežejo, da bodo vztrajali v krožku do konca natečaja. Dalje so določili, da mora vsak udeleženec natečaja za pridelovanje krompirja obdelati točno po navodilih kos njive v približni izmeri 200m² s krompirjem, udeleženec kokošjerejskega krožka podložiti 30 jajec štajerske kokoši in udeleženec krožka za prašičjerejo rediti dva prašička. Strokovno vodstvo krožkov za pridelovanje krompirja je prevzel g. inž. Sadar, krožkov za kokošarstvo in prašičjerejo pa g. inž. Wenko. Organizacijsko vodstvo krožkov pa imata poslovodni podpredsednik tov. Tomšič in načelnik kmetijsko-strokovnega odseka tov. inž. Jelačin. Natečaj trajajo celo leto in bodo o njih ponovno poročali.

Janko Zirovnik — 80 letnik

Vzoren šolnik, odličen rodoljub in velik prijatelj našega kmetijskega ljudstva bo slavil te dni 80letnico svojega rojstva. To je g. šolski vodja v pokoju Janko Zirovnik, ki je bil rojen 7. februarja l. 1855. v Kranju, kjer sedaj uživa po dolgoletnem delu svoj zaslužen mir.

Janko Zirovnik je učiteljeval širom naše ožje domovine. Iz Škofje Loke ga je zanesla njegova življenska pot na zeleno Štajersko, od tam pa na kršno Notranjsko; najdalje pa je deloval na Gorenjskem. Kjerkoli pa je deloval, se je vedno in povsod zavedal, da »ne samo to, kar veleva mu stan — kar more, to mož je storiti dolžan«. Povsod je dvigal izobrazbo med kmeti in njegovo izvenšolsko delo je našlo povsod iskreno priznanje med narodom. Zlasti na svojem zadnjem službenem mestu, v Št. Vidu nad Ljubljano, je neumorno ustvarjal organizacijo za organizacijo in če se Št. Vid danes s ponosom šteje med najbolj napredne in kulturno visoko razvite kraje v Sloveniji, to ni najmanjša zasluga g. Janka!

Občinska uprava v Št. Vidu se je svojemu nekdanjemu učitelju oddolžila s tem, da ga je imenovala za svojega častnega občana, preteklo nedeljo pa so se mu prišli v Kranj pokloniti številni njegovi bivši učenci. Z njimi vred želimo tudi mi zaslužnemu narodnemu delavcu še mnogo srečnih in mirnih let!

Kmetiska mladina, naročaj in čitaj svojo edino mesečno revijo »Gruda«!

Novice

*

Na potu izboljšanja. Mestna hranilnica (Gradska štedionica) v Zagrebu razglasa, da bo od 1. februarja dalje izplačevala vse stare vloge do zneska 50.000 Din. Iz tega se vidi, da bodo razmere pri tem zavodu kmalu urejene. Tudi v Ljubljani pričakujejo, da bo Mestna hranilnica lahko začela kmalu izplačevati stare hranilne vloge do določenega zneska, čim dobi ljubljanska občina že zaproseno posojilo, s katerim bo poravnala svoje dolgove pri Mestni hranilnici.

Sinova kneza-namestnika Pavla — člana Sokola. Nj. Vis. knez-namestnik Pavle je odredil, da se vpišeta njegova oba sinova v Sokola, da s tem pokaže svojo naklonjenost Sokolu.

Samo po 32 ur na teden bodo delali delavci v tovarni oblek »Tivar«. Na ta način so prepričali, da tvornica ne bo odpustila okoli 400 delavcev, kakor so sprva nameravali.

Velika tatvina v Ljubljani. V stanovanje zlasti po Dolenjskem znanega trgovca Češnovarja v Ljubljani sta vlomila v četrtek dopoldne dva zlikovca in odnesla pri belem dnevu iz stanovanja železno škrinjico, kjer je bilo 70.000 dinarjev. Denar je imel g. Češnovar pripravljen — plačilo naročenega blaga.

Delavce sta hotela okraštiti dva mlada fantalina, 23letni Ivan Ježek in 25letni Milan Beržan. Delavcem, ki stanujejo v neki baraki v Ljubljani, sta že odnesla obleke za 2000 Din vrednosti, toda prehitro sta se izdala in policija je že vrnila delavcem nakradeno obleko, fantiča pa zaprla.

Proračun ptujske mestne občine za l. 1935. znaša 2.394.854 dinarjev.

V vodnjak je padel pretekli teden posestnik Jože Bogolin iz Žadovinka pri Krškem. Sklonil se je preveč nad vodnjak, pa mu je spodrsnilo, tako da je padel v vodnjak z glavo naprej in utonil.

Dopisi

*

Popravek

Na dopis iz Sv. Jurija ob Ščavnici, ki je bil priobčen v Kmetskem listu št. 50 z dne 12. decembra 1934, prinašamo sledeči popravek:

Ni res, da je proti mestu vsaditve nastala neka gonja, niti nepotrebno trenje in ni res, da je glavno izhodišče bilo v osebnem nasprotstvu, marveč je nasprotno res, da so šolsko upraviteljstvo, sokolska četa, gasilska četa in C. M. podružnica napotila dopis občini Sv. Jurij ob Ščavnici s prošnjo, da se sklep občinske uprave z dne 18. novembra 1934 tako izpremeni, da se vsadi spominska lipa pred šolo, mesto na privatnem prostoru, in da se za slovesnost vsajenja lipe določi skupen program, in res je, da je večina občinskega odbora zahtevala sklicanje nove občinske seje, kar se pa ni zgodilo. Nadalje je res, da je g. sreski načelnik v Ljutomeru nasvetoval, da se slovesno vsajenje preloži, da pa so podpisniki vloge dne 30. novembra 1934 dobili od občinske uprave dopis, da se drugi dan izvrši vsaditev lipe pred pošto.

Ni res, da smo pogršali Ljudevita Ivanjšiča in D. Korošaka, marveč je res, da sta oba prisostvovala šolski slavnosti in sokolski prisegi.

Očitek zavoljo mladine in nemožnosti konsolidacije vasi in pa dokler bodo v njej gospodarili ljudje, ki poznajo v svojem delu le pristranost in osebna nasprotstva, se ne nanaša na podpisana.

Sv. Jurij ob Ščavnici, dne 21. jan. 1935.

Ljudevit Ivanjšič.

Drago Korošak.

Tudi volovske podkve krađejo. Pretekli teden je nekdo ukradel šoferju Francu Pipanu iz avtobusa v Velenju 20 kil volovskih podkev.

Roparski poskus. Te dni sta napadla v bližnji mariborski okolici poštnega slugo Mačka neznan moški in ženska, a slugi se je posrečilo, da se jima je iztrgal.

Odkodnina za »Celjski dome«. Za »Celjski dome«, ki so ga zavzeli l. 1918. Slovenci, je država plačala na podlagi sporazuma z Nemci nemški kulturni organizaciji v Jugoslaviji pol milijona dinarjev.

Vozila v Ljubljani. V Ljubljani je bilo koncem l. 1934. v prometu 231 potniških avtomobilov, 103 tovorni avtomobili, 38 motornih koles in 11.096 bicikljev. Fijakarskih voz je v Ljubljani še vedno 148.

Maribor izumira. V mestu Mariboru se je lani rodilo le 307 otrok, umrlo pa je 399 oseb. Če ne bi bilo dotoka ljudi z dežele, bi Maribor v doglednem času izumrl.

Otroka je vrgla v sneg služkinja Julijana Potec iz Selnice ob Muri. Z otrokom je prišla k materi svojega fanta in hotela otroka pustiti pri njej. Ker je pa mati sama reva, ni hotela otroka prevzeti, kar je služkinjo tako ujezilo, da je vrgla komaj 10 dni starega otroka v sneg in odšla. Otročička so se usmili dobri ljudje, dekle pa so orožniki naznanili sodišču.

Pododbor Zveze slovenskih kmetov za Ljutomersko-gornjegrajski okraj

V ponedeljek, dne 31. decembra popoldne so se zbrali v posebni sobi gostilne Kosi v Križevcih izvoljeni odborniki pododbora, da konstituirajo društveni odbor. V popolni soglasnosti je bila določena naslednja društvena uprava: Predsednik: tov. Skuhala Fr., župan in posestnik v Križevcih, podpredsedniki tov. Bobnar Tomaž, župan in posestnik iz Stroče vasi, Zrnc Alojz, župan in posestnik iz Sv. Jurja ob Šč. in Šajnovič Ignac, posestnik iz Razkrižja, tajnik tov. Kreft Vladimir, posestnik iz Sv. Jurja ob Ščavnici, blagajnik tov. Zemljič Jakob, posestnik in narodni poslanec iz Slatine Radenci in odborniki tov.: Semenčič Tomaž, posestnik v Luvenci, Križanič Mirko, posestnik iz Gor. Radgone, Korath Karl iz Črešnjevcev, Kubik Jan, gozdar, Negova, Čuš Jakob, posestnik, Terbegovci, Spindler Franc, posestnik in župan, Mala nedelja, Rud. Ivan, posestnik, Kazanjevci, Kikec Franc, posestnik iz Ljutomera, Šoštarč Ivan, posestnik iz Veržeja in Štramber Štefan, posestnik iz Štrigove.

Za vsako občino je bil še izvoljen po eden namestnik. Po poročilu nar. poslanca tov. Zemljiča se je otvorila debata, katere sklep je bil, da naj prodsedstvo do prihodnje seje sestavi delovni program pododbora. Na sejo bosta tudi povabljeni višji veterinarski svetnik g. Škof in okrajni kmetijski referent g. Znidarič.

Kmetovalec si je s tem ustvaril svojo pravo stvarno organizacijo, dolžnost društvenega vodstva pa je, da z agilnim in vsestransko usmerjenim delom pomaga kmetovalcem tukajšnjega okraja do njegovega boljšega gmotnega stanja.

Darujte za »Dom Matije Gube« — Sv. Jurij ob Ščavnici!

Drzen vlom. Pretekli teden se je neznan vlomilec priplazil v koč 80letne Marije Dacarjeve v Senčurju pri Kranju ter ji iz nezaklenjene omare odnesel za 2500 dinarjev kovanega denarja.

Nesreča v železniški kurilnici v Zagrebu. Preteklo sredo je prišel v zagrebški kurilnici 25letni mizar Lojze Kranje med dve lokomotivi. Stisnilo mu je prsni koš tako, da je v bolnišnici kmalu po prevozu umrl.

Dve sestrici ubili »prijateljico« svojega očeta. Blizu vasi Donje Kanarice pri Kragujevcu so našli te dni ubito 35letno vdovo Ljubico Milošević. Preiskava je dognala, da sta žensko ubili 14letna Zagorka in 13letna Zorka Miljković, ker nista mogli gledati in prenašati razmerja, ki je vladalo med njihovim očetom in vdovo. Deklici sta vdovo pobili s sekirami do mrtvega.

Donava pod ledom. Na Donavi že od l. 1920. dalje ni bilo toliko ledu kakor ga je letos. V naši državi je Donava zamrznila v vsej širini od Novega Sada dalje do Surduka, drugod pa plavajo po vodi ogromne ledene ploče. Promet med Zemunom in Beogradom po Donavi je ustavljen.

Kmečki magacin, nova manufakturna trgovina v Ljubljani. Krekov trg 10 (nasproti Mestnega doma). Ako hočete dobro blago in poceni, potem obiščite nas in prepričajte se. Naše geslo je: Mali dobiček — velik promet.

Casopisi v Ljubljani. Začetkom tega leta je izhajalo v Ljubljani 168 časopisov vseh vrst, in sicer 3-dnevnik, 2 lista izhajata po trikrat na teden, 22 tednikov, 4 polmesečniki in 137 mesečnikov in revij.

Prisilno varčevanje v Sarajevu. Občina sarajevska je svoje uslužbenke prisilila, da si morajo vsak mesec nekaj prihraniti od svojih plač in denar vlagati v hranilnico. Doslej so si uradniki na ta način že prihranili nad 600.000 dinarjev.

Naši zajci za Avstrijo. Uprava državnega posestva je dobila naročilo iz Avstrije, naj pošlje tja 2000 živih divjih zajcev. Zajce plačujejo po 50 dinarjev.

Cepljenje proti jetiki uvajajo na Hrvatskem. Cepljenje s posebnim cepivom proti jetiki, ki ga je iznašel neki francoski učenjak, je uvedeno že po vseh kulturnih državah in se je dobro obneslo.

Okoli 400 revnih ljudi se je javilo te dni na ljubljanskem magistratu s prošnjo za kurivo. Med prosilci je bilo največ »barakarjev«, t. j. onih revežev, ki še danes ne zmorejo lastnega, čeprav skromnega stanovanja v hišah.

Pozabljena zlatina in ure. Ljubljanski urarji so ugotovili, da leži pri raznih mojstrih okoli 2500 predmetov, ki so jih ljudje prinesli lani k njim v popravilo, a doslej še niso prišli ponje. V popravila so mojstri vložili nad 100.000 dinarjev za delo in za material, ki jih sedaj ne dobe nazaj.

Velik požar pri Konjicah. Koncem preteklega tedna je gorelo na spodnjem koncu Pravsa, ki leži tik Konjic. Gorelo je pri posestniku Jožetu Gošniku; gorele so tri zgradbe. Gasilci so v polni meri storili svojo dolžnost in so rešili hišo, gospodarska poslopja pa so pogorela. Škoda cenijo na 150.000 dinarjev.

Načrtno gospodarstvo

Nove občinske volitve so razpisane v Kamniški Bistrici, v Lukovici in v Sv. Križu pri Kostanjevici.

Požar na Viču pri Ljubljani. Preteklo soboto je pogorel na Viču pri Ljubljani skedenj posestniku Francu Vovku. Zgorelo je tudi vse seno, drva itd., ki so bila tam zložena, tako da znaša škoda okoli 20.000 Din, zavarovalnina pa znaša le 6000 dinarjev.

Požar v tovarni pobištva na Duplici. Na Duplici je začela goreti v soboto zjutraj znana tovarna za vpojneno pobištvo. Gasilci, ki so bili takoj na mestu, so pač rešili, kar se je dalo rešiti, vendar pa je škoda vseeno prav občutna.

Stroj mu je rezal roko. Pri nekem veleposestniku v okolici Maribora imajo slamoreznicno na vodni pogon. Hlapec pa, ki je imel opraviti s slamoreznicno, je prišel v »zobec« kolesja, ki tlači slamo pod rezilo, in stroj mu je začel rezati roko na kosce vse do rame. Reveža so le z veliko težavo rešili, ker niso mogli stroja takoj ustaviti.

Dva težka zločina na Kočevskem. 19letni posestnikov sin Viljem Stimetz je oropal 80letno starko Marjeto König iz Šalke vasi za 479 dinarjev; pred ropom pa jo je z nekim topim predmetom tako tolkel po glavi, da je reva omedlela. Ko pa je zopet prišla k zavesti, je sosedom povedala, kdo jo je, in tako so orožniki mladega roparja kaj hitro prijeli. — Neko mlado dekle iz Kačjega potoka pa je ubilo svojo mater, ker ji je mati branila možitev.

Tatvina v samostanu v Novem mestu. Novo-meški frančiškanski samostan so tatovi v razmeroma kratki dobi že 4krat obiskali. Zadnje dni je tat odnesel iz sobe g. predstojnika 1000 dinarjev. Tatu so orožniki kmalu zalotili. Je to neki mizar Jože Dorenčič, pri katerem so našli precej vlomilskega orodja.

Mizarskega vajenca

sprejme na hrano in stanovanje

Matija Perko, Ljubljana VII,

Celovška cesta 121

Svoje deklo je ustrelil v Brodu pri Tacnu pod Smarno goro tkalski delavec Andrej Boštjančič. Kaj je fanta napotilo k temu koraku, ni znano; pravijo, da njegovi živci niso čisto v redu. Dekle, ki je dobilo strel v levo senco, je med prevozom v ljubljansko bolnišnico umrla.

Celo vrsto nevarnih vlomilcev, ki so kradli blago iz vagonov, pa tudi drugod, je ljubljanska policija te dni zaprla. Vse kaže, da vlovom in tatvin v Ljubljani ne bo konec, dokler nadzorstvo nad tujimi ljudmi ne bo poostreno.

Iz tehničnega sveta

Zadnjič smo videli, da premikanje žice mimo magneta povzroči v žici električno napetost in ta električni tok. Ni pa vseeno mimo katerega pola magneta premikamo žico, ako jo premikamo mimo severnega pola, gre tok v eno, ako pa jo premikamo mimo južnega pola, gre tok v drugo smer. V naših električnih strojih se v eni sekundi 50 krat menja smer električnega toka, mi pravimo, da ima tok 50 perijot. Vseeno je ali se premikajo žice in magneti stojijo pri miru, ali pa stoji žica pri miru in se magneti vrtijo. V strojih za izmenični tok, to je oni tok, ki neprestano in to navadno 50 krat v sekundi menja smer, so žice pri miru in so navite na zunanem delu stroja, magneti pa se vrtijo mimo žic. Rekli smo, da se dandanes uporablja skoraj izključno izmenični tok in le v redkih primernih istosmerni tok.

Ako imamo kos mehkega železa, recimo v obliki palice. Okoli te palice ovijemo recimo 100 krat žico, v kateri je električna napetost, recimo 100 voltov, in električni tok. Železo postane magnetično, in sicer se ta magnetizem

O »načrtnem« gospodarstvu, kakor se sedaj uveljavlja skoro že po vsem svetu, vemo pri nas še kaj malo. Naše gospodarstvo, zlasti kmetstvo, se je ravnalo pač po dnevnih potrebah. Naš mali kmet je sejal in sadil to, kar se mu je zdelo potrebno predvsem za lastno porabo, ni se pa menil nikoli za tržne razmere in ni nikdar računl (»špekuliral«) s tem, kaj bi bilo dobro saditi ali sejati, da bo lažje ali bolje prodal. Samo na velikih posestvih so poznali »načrtno« gospodarstvo v toliko, da so določili razne parcele že v naprej, kje bodo letos sejali pšenico, drugo leto krompir itd.

Moderno »načrtno« gospodarstvo pa, kakor ga uvajajo dandanes že skoro po vseh evropskih in tudi izvenevropskih državah, gre pa mnogo dalje, ker se ne razteza samo na obdelovanje ene večje ali manjše kmetije, ampak obsega ozemlje cele države.

Vzemimo za primer našo državo. Ta je večinoma agrarna (kmetijska). To se pravi, da pri nas pridelujemo toliko od zemlje, da imamo ne samo sami dovolj, ampak da imamo vsega poljskega pridelka preveč. Ta presežek pa moramo kam prodati, da dobimo denar za nakup tistega blaga, ki ga doma nimamo, a ga potrebujemo. V takem položaju kakor naša država pa se nahajajo tudi druge agrarne in sploh tiste države, ki imajo kmetijskih pridelkov preveč: tudi te morajo gledati, da svoje presežke nekam prodajo.

Vsled vsestranskega ponujanja blaga pa morajo cene pasti. Kdo pa naj kupuje žito in meso, če ga ima vsak že sam dovolj? V Ameriki imajo žita, da ne vedo kam z njim, v večini evropskih držav pa tudi! Jasno je, da je vsled tega »nereda« v gospodarstvu moralo priti do — krize. To je prav tako, kakor če bi pri nas povsod sadili samo čebulo — kdo jo bo pa kupoval?

Tako so prišli že skoro povsod do spoznanja, da je treba ne samo gospodarstvo na malih kmetijah urediti, ampak da je treba urediti tudi gospodarstvo v državi kot celoto po določenem načrtu. Temu gospodarstvu pravijo »načrtno« gospodarstvo.

V največjem obsegu ureja svoje celotno gospodarstvo sovjetska Rusija. Tam imajo tako zvane »petletnice«. Državna uprava odloči, kaj je najbolj potrebno, in to se izvaja potem neko določeno dobo z vsemi razpoložljivimi sredstvi. V Rusiji n. pr. so spoznali, da potrebujejo doma mnogo industrije, da ne bodo navezani več na uvoz strojev itd., ampak da bodo vse to izdelovali doma. Takoj so izdelali načrt, po katerem so zgradili v 5 letih ogromne elektrarne, tovar-

ne za stroje itd., da bodo imeli v doglednem času svoje industrije dovolj. Nekaj sličnega so napravili tudi s kmetijstvom. Določili so natančno kraje, kjer te ali one rastline najboljše rastejo. Potem so določili tudi količine, koliko tega ali onega pridelka naj največ posejejo ali posade. Kmetje sami po svoji volji niso smeli sejati, kar bi hoteli ali kolikor bi hoteli, ampak samo to in toliko, kolikor je bilo določeno za vsak kraj v državnem načrtu. Državna uprava pa, ki ima pregled čez vse, določa, koliko bo rabila za domačo potrebo in koliko za prodajo v tujino. Pri tej določitvi pa igra važno vlogo temeljito poznavanje razmer na svetovnem trgu.

Na isto pot kakor Rusija so krenile tudi Zedinjene države. Tudi tam »farmarji« ne smejo več sejati poljubnih količin žita na poljubno velikem zemljišču, ampak vse je natančno preračunavanje, koliko in kaj naj kdo seje, da je za domačo potrebo dovolj in da še nekaj »rezerve« ostane za slabe letine. Na ta način hočejo preprečiti, da žitna cena ne bo padla prenizko in da jim žita ne bo treba več metati v vodo. Na ta način so uredili tudi pridelovanje bombaža, živinorejo itd., pa tudi industrijsko produkcijo.

Prav tako so začeli delati tudi v Franciji, v Italiji, v Nemčiji in na Češkem, kjer so začeli uvajati neke vrste monopol na žitni pridelek. Pod državnim nadzorstvom stoječa trgovska družba, kjer imajo prvo besedo kmetijske zadruge, prevzema od kmetov žito v različnih letnih časih po različnih cenah, ki jih določa država tako, da ima kmet svoj dobiček in tudi delavec svoj kruh po primernih cenah. Kmetje pa ne smejo več sejati, kar in kolikor bi hoteli, ampak samo to in toliko, kolikor jim to dovolj država. Kar pa pridobe na obsegu zemlje, kjer žita ne sejejo, tam pridelujejo industrijske rastline (lan, konopljo itd.), kakor pač v vsakem kraju najboljše uspevajo.

Vse kaže, da se bomo morali polagoma sprijazniti z »načrtnim« gospodarstvom tudi pri nas in prav gotovo bo prav, če se tudi naši gospodarji za to novost, ki drugod že zdavnaj ni več novost, kolikor toliko zanimajo.

Najmanjša knjiga na svetu

Najmanjšo knjigo na svetu imajo na Kitajskem. Ta knjiga je 4 milimetre visoka in 3 in pol milimetra široka. Knjiga ima 27 strani in je pisana z roko na najfinejšem papirju. Knjiga ima 8647 črk, nagrade pa je prejel pisatelj zanjo okoli 40.000 Din našega denarja. Čitati se da knjiga samo s povečevalnim steklom.

spreminja kakor se spreminja električni tok. Enkrat je na enem koncu južni pol, potem zopet severni pol in to se spreminja 50 krat v sekundi kakor tok. Ako sedaj okoli te železne palice ovijemo drugo žico 200 krat, tedaj vidimo, da je med obema koncema žice električna napetost, ki je še enkrat večja kot pa v prvi žici, torej v našem primeru 200 voltov. Mi pravimo, da smo prvotno napetost transformirali od 100 na 200 voltov, in to napravo imenujemo transformator. Čim večkrat bi ovili žico okoli železa, tem večjo napetost bi dobili. Na ta način dobimo iz nizke napetosti visoke, ali pa tudi obratno iz visoke nizko napetost. Odvisno je le od tega, kolikokrat ovijemo žico okoli železa. V praksi imamo mesto železnih palic pločevino zloženo skupaj v obliki okvirja, s tem se transformator izdatno izboljša. V elektrarni proizvajamo običajno električni tok z napetostjo 3000 voltov, tega transformiramo navzgor na višjo napetost, recimo na 20.000 voltov. Ko pride ta napetost v vas, jo moramo pa zopet s pomočjo zgoraj opisanega transformatorja transformirati na 220 voltov. Zakaj vse to? S pomočjo žice se pretaka električni tok na velike daljave in čimvečjo ko-

ličino toka hočem prenašati po žici, tem debelejša mora ta biti. Da pa ne bi bili prerezi žic preveliki, zato moram zvišati napetost, da prenašam isti učinek. To je isto kakor pri vodnih napravah, ako imam na razpolago malo vode, moram imeti večji padeč, ako hočem pa pri električnih napravah imeti majhen električni tok in s tem majhne prereze žic, moram pa zato imeti veliko napetost. V elektrarni proizvajam električni tok, katerega pošiljam po žicah na vse strani in na velike daljave. Da bo tok za učinek, katerega nameravam prenašati, čim manjši, moram vzeti čim večjo napetost, recimo 20.000 voltov. Ko pride tok s tako napetostjo v vas, ga ne morem speljati v hiše, ker je taka napetost nevarna, zato jo moram zopet transformirati navzdol na 220 voltov. S tem da se napetost zmanjša, se pa zveča električni tok in imam na strani zmanjšane napetosti isti učinek. Take transformacije pa so možne le z izmeničnim tokom, ne pa z istosmernim, zato ze istosmerni tok ne more prenašati na velike daljave, ker ne morem poljubno zvišati napetost istosmernega toka. To prednost ima samo izmenični tok, zato je ta povsod izpodrinil istosmernega. Učinki izmeničnega toka so isti kot istosmernega.

Razno

*

Nekaj za naše zdravje

Otrok, ki še niso stari dve leti, ne nosi iz hiše, ako je zunaj temperatura pod ničlo. Otroke od 2 do 6 let lahko neseš na prosto, ako je temperatura 2 do 4 stopinje Celzija pod ničlo. Na otroka pazi posebno pri kopanju, ker je pri tem velika nevarnost, da se prehladi.

Ne čitaj med hojo in vožnjo. Zdravniki so ugotovili, da pri tem oči trpijo, ker se ti knjiga v rokah tresce. Tudi čitanje na vlakcu ni posebno priporočljivo, še posebno tistim ne, ki nimajo dobrih oči.

Ne razvadi svojega ušesa s tem, da ga ne prestando mašiš s pavolo. Uho se pomehkuži. Včasih pa je to vendar priporočljivo, ako ima kdo radi prestane ušesne bolezni občutljiva ušesa. Pavola namreč prepreči nabiranje prahu in drugih nečistih snovi v ušesu. Če ti je uho občutljivo, glej, da ti ne pride med kopanjem voda v njega.

*

Ozeblina na nogah

Ozeblina na nogah niso vedno nevarne, so pa vedno neprijetne.

Če se hočemo ozeblin obvarovati, moramo nositi dovolj veliko obutev. Noga ne sme biti na tesnem, kar pa se pozimi jako rado zgodi, ker nosijo ljudje v istih čevljih pozimi dosti bolj debele nogavice kakor poleti. Kjer pa čevlji na nogo pritiska, tam ne more kri tako krožiti kakor bi bilo potrebno in tam noga rada in lahko ozebe.

Ozeblina zdravijo zdravniki dandanes z umetnim obsevanjem. Tega pa ne zmorejo povsod. Cenejša, a tudi jako izdatna pomoč je v tem, da ozeblo nogo vtikamo za 1 minuto v prav vročo vodo (kolikor je pač prenesemo), potem pa za pol minute v hladno vodo; to ponavljamo 5 do 10 krat zaporedoma. Nato pa nogo še namažemo z dobrim mazilom proti ozeblini; mažo pa moramo v kožo 2—3 minute vtirati. Dobro je tudi drgniti ozeblo mesto s snegom, dekler ne postane noga kar vroča. Če pa je ozeblina le preveč trdovratna, je treba vprašati za svet zdravnika.

*

Proti protinu

Protin ali »gih« je jako razširjena bolezen tudi pri nas. Toda čeprav je bolezen tako pogosta, vendar še nimamo pravega zdravila proti njej.

Nedavno pa je objavil danski zdravnik dr. Hindheide nov način zdravljenja protina. Po njegovem mnenju je najboljšo sredstvo proti protinu uživanje krompirja, kruha (Grahamov kruh) in sadja. Tudi voda, v kateri se je kuhala krompir, je dobro zdravilo proti protinu.

Mnogo ljudi se pa boji krompirja, češ da je težko prebavljiv. To pa ni res. Mi imamo samo to razvado, da krompir premalo žvečimo. Zato pa je dobro, če krompir že na krožniku dobro pretlačimo z vilicami. To, pravijo, sicer ni lepo, toda bolnik rad stori za svoje zdravje vse.

*

Kako se utrjujemo?

V najhujši zimi imamo dostikrat priložnost opazovati ljudi, katerih se mraz kar ne prime. To so ljudje, ki jim ne škoduje noben preprič, nobena vročina in noben mraz. O takih ljudeh pravimo, da so »utrjenici«.

Današnja moda zahteva splošno utrjevanje in ravno zimski šport naj bi najbolj ustrežal temu namenu. In še na stotine drugih »receptov« poznamo, ki naj naredijo človeka zlasti za mraz neobčutljivega.

Najbolj navaden tak »recept« priporoča za

utrjevanje mrzle kopeli, umivanje z mrzlo vodo in drgnjenjem z mrzlimi krpami. Ta »recept« je morebiti za tega ali onega dober, a ni za vse! Posebno za tistega ne, ki se hoče ves prezebel umivati z mrzlo vodo! Kdor se utrjuje z mrzlo vodo, naj pomni, da mora biti njegovo telo toplo!

Znamenit zdravnik pa priporoča sledeči »recept«: Poleti se utrjujemo z mrzlo vodo in z vročim zrakom, t. j. kopamo se v hladni vodi, potem pa se segrevamo v solnčni vročini. Pozimi pa ravnamo nasprotno: Kopamo se v topli vodi, potem pa se giblamo na mrzlem zraku. Kdor se ravna po tem pravilu, tega nahod ali kakšna podobna bolezen ne bo zlepa mučila.

*

Zima v Ameriki in Indiji

Na severozapadu Amerike traja huda zima dalje. Tam imajo ponekod do 40 stopinj mraza. Zaradi zime je mnogo šol zaprtih, ker so snežni zameti zasuli skoro vsa pota. Mnogo ljudi je tudi zmrznilo. Vai zime se pomika počasi proti vzhodu, proti Newyorku. Znameniti niagarski slapovi so zmrznilo.

Čudno pa je, da je zavlada huda zima tudi v vzhodni Indiji, ki ima običajno tropično podnebje. Severovzhodni del Indije najbolj trpi vsled nenavadnega mraza; tam je zmrznilo že nekaj sto oseb, posevki na poljih so pa popolnoma uničeni.

*

Za jedce

Stari Grki so imeli navado, da to pri pojedinah naložili od najboljših jedi kolikor mogoče mnogo v svojo skledo, pa ne da bi se sami najedli, ampak to skledo so poslali najboljšemu prijatelju. Tudi povabljenim prijateljem, ki pa niso utegnili ali mogli priti na pojedino, so poslali izbrane jedi na dom.

Stari Egipčani so proglasili ribo jeguljo za božanstvo. Jegulje so gojili v svetih ribnikih posebni duhovniki s sirom in z mesom. Tako pitane jegulje so dosegle do 2 metra dolžine in do 10 kil teže.

Največje jegulje pa imajo na Poljskem in na Škotskem, kjer jih pa ne jedo, ker jih imajo za kače. Na Škotskem so nekoč ujeli jeguljo, ki je bila 6 metrov dolga, v obsegu pa je merila 65 centimetrov.

V Indiji imajo kokoši črno meso in črne kosti. Pravijo pa, da imajo izboren okus.

Rimljani so bili veliki jedci. Pri njihovih obedih je prihajalo na mizo do dvajset jedi. Da bi laže jedli naprej, so se žgečkali v goltancu s posebnimi paličicami, da so si na ta način izpraznili prepolne želodce. Rimski cesar Vitelij je bil slovit jedec; ta je cel dan samo jedel. Nekaj časa so bili v Rimu v posebnih čišlih noji in cesar Heliozobal je dal nekoč celo poklati 600 nojev, da je jedel nojeve možgane.

Francoski kralj Ludvik XIV. je pojedel vsak dan 4 krožnike različnih juh, enega celega fazana, 1 jerebico, skledo solate, dva kosa gnjati, porcijo koštruna v omaki, krožnik sladkarij, sadje in trdo kuhana jajca. Jetniki v francoski jetnišnici bastilji pa so dobivali na dan: juho, kos govedine, kos kapuna, skledo špinače, eno hruško, sveže grozdje, steklenico burgundca in kavo. (V bastilji so bili zaprti samo politični jetniki, večinoma plemenitaši.)

Skladatelj Verdi, ki je zložil mnogo oper, je bil zelo ponosen, a ne na svoje skladbe, ampak ker je znal kuhati izvrstno črno kavo.

Španske rdeče jagode, ki rastejo blizu mesta Aranjuez (blizu Madrida), tako močno diše, da jih zadostuje le majhen krožnik, da cela hiša po njih diši.

*

Zanimiv drobiž

V Silvestrovi noči od 1. 1934. na 1. 1935. se je rodilo v Evropi 21 parov dvojčkov.

Trgovec Jamison, ki se zdravi na pljučih v

neki bolnišnici v mestecu Tenorese (Zed. države), je zbral v zadnjih 4 letih 28.473 smešnic.

Francoski šaljivec Carolet ima pogodbo, ki ga obvezuje, da pošlje vsak teden po 165 smešnic na razne humoristične liste.

107 let stari kmet Dumoulin na Francoskem ima 198 živih potomcev.

Dva ameriška športnika se pripravljata na pot okoli sveta z letalom. Pot hočeta opraviti v 4 dneh.

Inženjer Murphy iz Navade stanuje že 15 let s svojo rodbino v hiši, ki je zgrajena iz 15.000 steklenic.

Neka ameriška tvornica za izdelovanje gumija za žvečenje je izdala l. 1934. nad 15 milijonov dolarjev za reklamo.

Največja jeklena cev na svetu tehta 3000 metrskih centov, njen premer pa meri deset metrov.

Po svetu

*

Za 2 milijona dinarjev zlata je padlo v morje. Angleška banka je te dni poslala v Pariz na naslov Francoske banke 10.000 funtov šterlingov v zlatu z velikim letalom. Ko pa je letalo pristalo, zlata niso našli nikjer. Pri preiskavi letala pa so našli luknjo, skozi katero je bržkone padel zaboj iz letala, ali pa so dobro organizirani tatovi dragoceni zaboj spustili iz letala že nad Anglijo na dogovorjenem mestu.

Cesarja Viljema II. so hoteli zastrupiti. Angleški časopisi poročajo, da so hoteli bivšega nemškega cesarja Viljema II., ki živi sedaj v preglanstvu na gradu Doorn na Nizozemskem, zastrupiti. Zastrupiti ga je hotel baje njegov dvorski kuhar.

Novi boji na Kitajskem. Na Kitajskem Japonci še niso zadovoljni s svojimi dosedanjimi pridobitvami, ampak so začeli znova vojaško prodirati proti jugu. Sovražnosti doslej še niso ustavljene.

Korupcija tudi na Češkem. Iz Prage poročajo, da so tamošnje oblasti prišle na sled velikim goljufijam pri dobavah za razne državne ustanove. Doslej so zaprli že 170 oseb, neki železniški uradnik pa si je sam vzela življenje, ko je bil povabljen na zaslišanje.

Okoli 100.000 kg tobaka je te dni nakupil v Hercegovini zastopnik neke velike tvornice za cigarete v Egiptu. Trdijo pa tudi, da bo obiskal Hercegovino v kratkem tudi zastopnik egiptškega državnega monopola, ki bo nakupil baje 1 milijon kil našega tobaka.

Velika nesreča na morju. Nedavno sta trčili blizu Newyorka dve ladji »Mohavk« in »Talisman«. Kolikor so doslej ugotovili, je potonilo 14 potnikov, okoli 200 potnikov (večinoma žensk) so pa rešili.

Nov letalski rekord. Neki francoski letalec je preletel progo London—Pariz v 67 minutah.

Turkinje v vojaški službi. Po najnovejših odločbah turškega vojnega ministra smejo tudi ženske biti sprejete v vse vojaške šole na Turškem.

Najstarejša zdravnica v Evropi je 96letna zdravnica Matilda Thyssen, ki živi sedaj v Bernu v Švici. Zdravnica je bila prva Evropejka, ki si je priborila diplomo zdravnice.

Japonci prodirajo v Abesinijo. Japonci so začeli v najnovejšem času, odkar se je japonska industrija tako razvila, krepko prodirati s svojim blagom tudi v Abesinijo v Afriki. Tam so pa naleteli na italijansko konkurenco in vsled tega se je razmerje med Italijo in Japonsko precej zaostri.

Sneg in mraz v Italiji. Letos divjajo tudi nad Italijo hudi viharji in snežni zameti močno ovirajo vsak promet. Celo v sicer topli južni Italiji je zapadlo te dni snega do tri metre na debelo. Blizu Rima pa so se pojavili volkovi, ki sta jih sneg in mraz nagnala s hribov v ravnino.

Nekaj za gospodinje

Goveji paprikaš. Skuhaj v vodi kos lepe, dobre govedine. Kuhano meso zreži v drobnejše koščke kakor za golaž. Nato drobno nareži precej čebule in jo na masti zarumeni; čebuli pa dodaj še nekaj paprike in kumna. Ko vse to lepo zarumeni, daj zraven koščke mesa, da se dobro prepeče. Ko je meso prepečeno, dodaj nekaj paradižnika (v konzervah) ali poleti svež paradižnik in zajemalko juhe in vse pusti počasi v dušenju. Predno je jed gotova (ko se vse primerno zgosti), dodaj še žlico ali dve smetane.

Dobro rjavo juho, ki je prav krepkega okusa, pripraviš, če peteršilja, korenja, zelene in jeter ne daš kuhati z mesom vred v mrzlo vodo, ampak če vse te dodatke posebej zrežeš na drobno in jih na masti pražiš. Ko so jeterca dovolj pražena, prevrni vse skupaj v juho k mesu. Tako pripravljena juha ni belkasta, ampak rjava in ima krepak okus. Jetera moraš pa vzeti za rjavo juho trikrat toliko kakor za navadno juho.

Polenovka. Za postne dni je polenovka (>štokšc) tudi pri nas že priljubljena jed, ki ni draga in tudi okusna je, če jo dobro pripraviš. Pripraviš jo pa na priprost način tako: Suho polenovko namakaj okoli 6—12 ur. Ko je mehka, jo kuhaj v navadni vodi 10—15 minut, da se dá meso lepo odstraniti od kosti. Kosti poberi iz mesa, meso pa položi v kozico in ga precej obilno polij z dobrim oljem. V olju peci meso tako dolgo, da meso skoro vse olje popije. Tako pripravljena polenovka je jako izdatna jed.

Radio

Nedelja, 3. febr.: 7.30: O predivnih rastlinah v Dravski banovini (ing. Sadar Vinko) — 9.00: Versko predavanje (prior Valerian Učak) — 20.00: Duo-koncert ustne harmonike (orgelce) — 21.10: Fantje na vasi pojo zdravice.

Ponedeljek, 4. febr.: 11.00: Strossmayerjeva proslava — 18.00: Vzgoja in svoboda (dr. Stan-ko Gogala) — 19.10: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna).

Torek, 5. febr.: 11.00: Življenje in običaji v Maroku — 18.00: Otroški kotichek (ga. Gabrijel-čičeva) — 18.20: Higijena selskih stanovališč (Zaje-Boškovičeva) — 21.10: Harmonika solo, (g. Kokalj).

Sreda, 6. febr.: 18.30: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj).

Petek, 8. febr.: 18.00: Filozofski sprehodi (dr. Veber).

Sobota, 9. febr.: 18.15: Aktualnosti (Ljudevit Mrzel) — 20.00: Zunanji politični pregled (dr. Jug).

Sejmi

3. februarja: v Krškem, Žužemberku, Lukovici, Škofji Loki, Loškem potoku, St. Jakobu, obč. Kalobje, Sv. Mariji v Jarenini, Gor. Radgoni, Trbovljah.

4. februarja: v Celju, Ormožu, Dobju pri Sevnici, Dobrni, Murski Soboti,

5. februarja: v Borovnici, Metliki, Ptuj, Sv. Petru pod sv. gor., Dol. Lendavi,
6. februarja: v Gor. gradu,
7. februarja: v Mokronogu, Gor. Logatcu, St. Jerneju na Dol., Turnišču,
9. februarja: v Grahovem, Zagorju ob Savi, Mengšu, Pilštanju, Konjicah.

Valute

1 ameriški dolar	Din 34'30
1 nemška marka	Din 13'70
1 švicarski frank	Din 11'10
1 angleški funt	Din 168'—
1 francoski frank	Din 2'25
1 češkoslovaška krona	Din 1'42
1 italijanska lira	Din 2'92

Tem kurzom, ki veljajo za čas od 15. maja 1934, se mora do nadaljnje odredbe dodati še 28% na ime >primac.

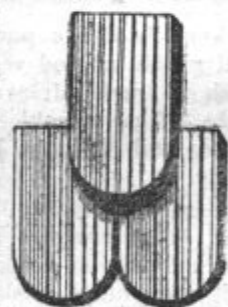
Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8'20 dinarjev.

Vrednostni papirji

2% % Vojna škoda	Din 387—390
7% investicijsko posojilo	Din 75—76
7% Drž. hipotek. banka	Din 70—73
6% begluške	Din 65—66
4% agrarne	Din 48—49
7% Blair posojilo	Din 67—68
8% Blair posojilo	Din 75—77
Priviegirane agr. banke	Din 267—270

KMETJE!

Ako imate kaj naprodaj, ako hočete kaj kupiti, ali česa iščete, inserirajte to najprej v svojem „Kmetsem listu“! — Cena malim oglasom je samo 1 dinar za besedo.

Opeko in strešnike

vseh vrst, za zidavo hiš, iz znanih karlovskih opekarn

ILOVAC

dobavlja franko vsaka postaja po konkurenčnih cenah samo

Generalno zastopstvo za Dravsko banovino

„EKONOM“ LJUBLJANA, KOLODVORSKA 7

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR
LJUBLJANA, GREGORČIČEVA št. 23
Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1

Telef. št. 28-47. Rač. poš. hran. št. 14.257. Brzjavni: „Kmetzki dom“. Ziro rač.: Narodna banka

VLOGE na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // **JAMSTVO ZA VSE VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno poštno položnice za nalaganje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso brez prekinjenja obrestovanja. // **POSJILA** daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi vrednostnih papirjev ter kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. // **OSKRBUJE:** Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje. **PRESKRBUJE:** Čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta. // **BLAGAJNIŠKE URE:** Ob delavnikih od 8—12¹/₂, in od 3—4¹/₂, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12¹/₂, ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000'—

Rezerve: Din 1.300.000'—